

Goigs a la Verge de Castelló

que era venerada
en la seva capella
de Castelló d'Encús

Parròquia de Santa
Engràcia,
Bisbat d'Urgell

*Ja que altre cop venerada
sou en aquesta regió,
Vulgueu-ne ser l'advocada
de la gent d'eixa contrada,
oh Verge de Castelló.*

Des de temps bastant remots
al bell cim d'una costana,
bastiren vostres devots
de la terra catalana,
petit temple que serví
per guardar la imatge vostra,
volguent de l'amor diví
recollir preuada mostra.

Ja que altre cop venerada, etc.

El temps, que seguidament
tot lo creat atropella,
poc a poc va malmetent
la romànica capella,
que de lloc tan alterós
la nostra Conca domina
com un mirador grandíós
fet a la Verge Divina.

Ja que altre cop venerada, etc.

Reparant amb greu tristor
els devots d'aquesta terra
la segura destrucció
de la església de la serra,
no confiava ningú
que altre cop fos restaurada,
tenint com a ben segur
veure-la prompte esborrada.

Ja que altre cop venerada, etc.

Mes, de sobte, amb goig de tots
la tasca fou començada
perquè els conquesos devots
poguessin altra vegada
venerar amb emoció
en sa joliva capella
la Verge de Castelló
com al cim brillant estrella.

Ja que altre cop venerada, etc.

Un patrici generós
protector de nostra Conca,
de cor gran i bondadós
i de fe arrelada i fonda,
volgué que mai es perdés
la tradició de la imatge,
que poguéssim sempre més
rendir-li nostre homenatge.

Ja que altre cop venerada, etc.

Doncs sí, d'ara endavant
quan serem a vostres plantes
per a dirigir un cant
a Vós i a les coses santes,
en trobar-nos reunits
dins la nau de l'ermitatge,
repetiran nostres pits
amb fe, alegria i coratge:

*Ja que altre cop venerada
sou en aquesta regió,
vulgueu-ne ser l'advocada
de la gent d'eixa contrada,
oh Verge de Castelló!*

V. Ora pro nobis, Sancta Dei Genitrix.

R. Ut digui efficiamur promissionibus Christi.

Oremus. Concede nos famulos tuos, quæsumus Domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere, et gloriosa Beatæ Mariæ semper Virginis intercessione, a præsentis liberari tristitia et æterna perfrui lætitia. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

MARE DE DÉU DE CASTILLÓ

DES DE TALARN, passat el barranc de Serós i seguint la carretera que puja a la Pobla de Segur, part amunt i quan ja es dominen grans extensions de terres i poblats, apareix, solitari, el lloc de Castelló d'Encús, com un record de velles centúries. El seu nom es deu referir a una fortalesa medieval que en aquell indret s'aixecaria, i ella, pel seu caràcter protector degué atreure una porció de famílies, les quals conreuarien aquelles terres aleshores dotades d'una major fertilitat. La bona gent, poca o molta que fos, no hauria posat arrels en aquella costana, si al costat del castell no hi hagués tingut el foment religiós, això és, el temple. I aquest no hi mancà, i va ésser erigit a honor de la Verge Maria.

Corrent els anys i succeint-se els flagells i les malvestats —que en la nostra terra no han pas escassejat— el vell reducte va caure, els camps feien via d'eixugar-se, i la gent, empobrida, anà emigrant. Actualment no resta més que una sola casa oberta, i encara únicament a temporades. L'aula de la Verge, d'uns sis metres de fondària, mancada de les restauracions convenients, també s'enderrocà, i res d'ella no s'hauria lliurat de la fúria dels elements si una mà bona no hagués recollit les imatges que allí es veneraven, Santa Maria i Sant Martí, per tal de donar-les-hi amorós acolliment a la seva llar.

L'ocell busca la branca, i la Verge de Castelló enyoraria el seu primitiu estatge, aquella capelleta romànica vestida d'aur i tota armoniosa de salms i de pregàries. El patrici Francesc Seix i Faya, cap de la casa barcelonina Seix, propietària de tota aquella bandada de costers i cantaperdius i, alhora, fidel guardadora de la Verge, sentí la dolça inspiració que ja constitueix un anhel de llargs anys, i s'apressà a reedificar a Castelló un temple nou, sobre les runes del vell, que el transport i altres dificultats de construcció en aquell isolat paratge feren més dispendiós. Això s'esdevenia l'any 1921, i mentre la reconstrucció del temple anava completant-se, la bella escultura de la Verge fou subjectada a una restauració acuradíssima, que li féu ressaltar amb gràcia renovada tota la bondat i dolcesa que hi havia deixat l'escarpell romànic.

Aquesta imatge, que media uns 50 cm. escassos, representava a la Verge sedent, vestint els induments tradicionals de mantell i túnica, tenint el Fillet assegut a la falda i mostrant a la

mà dreta, una mica alçada, la bola del món simbòlica del poder. El Jesuset, vestit amb túnica i descalç, beneeix amb la mà dreta i té en l'altra el llibre de la sabiduria. La Mare porta corona; el Fill té el cap descobert.

La benedicció de la capella fou una festa assenyalada en la soledat d'aquells indrets. Com si sobtadament s'hagués reviscolat la devoció d'èpoques passades, tots els pobles de la contornada sentiren l'ànsia d'anar a Castelló i de besar la històrica imatge que llurs passats havien venerat. El primer diumenge de setembre d'aquell any 1921, des de Santa Engràcia que és la parròquia on jurisdiccionalment pertany Castelló, de Talarn, i de Tremp, pujà la gent amb llurs autoritats. Encara hi anaren de Salars, de Tendrui, de Sant Adrià, de Gurb i fins i tot de llocs més allunyats encara. Amb assistència de bon nombre de clergues de la contrada tingué lloc la benedicció, seguint després la missa cantada per la capella de música de Tremp. Finalitzà la festa religiosa amb el cant dels presents GOIGS, composició que aquell dia s'estrenava i de la qual se'n féu un tiratge exprés.

A migdia tingué lloc, a l'ombra de la roureda, el dinar de germanor, de més de cinc cents comensals, al final del qual, en un dels parlaments, s'establí la promesa que, cada any, en igual dia, seria repetida la festa o aplec de la Verge de Castelló. Des d'aleshores, cada primer diumenge de setembre, la parròquia de Santa Engràcia pujava en processó amb la Vera-Creu, i després de la benedicció del terme, practicada davant de la capella, es deia missa cantada, acabant la festa amb el cant dels Goigs i el repartiment del pa beneït a tots els assistents que hi concorrien des de llocs ben apartats.

La guerra civil —i incivil— de l'any 1936, també repercutí a Castelló. La capella fou cremada, amb la imatge de la Verge i els preciosos ornaments. Els anys han acabat per arruïnar-la del tot. I perduda la imatge, la capella i l'aplec, va esfumant-se en aquells indrets el record de la veneració a la Verge de Castelló, a la qual van dedicats aquests GOIGS com un recordatori perdurable.

JOAN FONT I RIUS

